

Frampol פראמפול

קרוב לוודאי כבר במאה הי"ז קבוצה קטנה של יהודים התגוררה בפראמפול. הקץ לתקופה הראשונה של חיים יהודיים בעיירה הביאה פלישת הקוזקים בעת המרד של חמיילניצקי (1648-1649).

יהודים שבו לפראמפול במאה הי"ח. בהתחלה התחילו להתיישב שם סוחרים ובעלי מלאכה. הציבור היהודי גדל בהדרגה וב-1765 מנה כבר 125 בני אדם. בתחילה הקהילה היהודית הייתה בשיפוט הקהל בחלם וב-1731 ועד ארבע הארצות החליט על סיפוח פראמפול לתחום השיפוט של הקהל בזמושץ'.

קרוב לוודאי שפחות או יותר באותה תקופה הקהילה היהודית בפראמפול השתדלה לקבל מקום קבורה משלה. לערך בשנת 1760 הם בנו את בית הכנסת.

בית העלמין הוקם בחלקה הצפוני-מערבי של העיר, קרוב ל-500 מטרים מכיכר השוק, ברחוב צמנטרנה (רחוב בית העלמין) דהיום. החלקה נושאת צורה של משושה בשטח של 0,61 הקטר. בבית העלמין נטמנו יהודים מפראמפול ומהיישובים הסמוכים עד למלחמת העולם השנייה. ב-1 בנובמבר 1942 הגרמנים ערכו בשטח בית העלמין הוצאה להורג של קרוב ל-1000 יהודים מגטו פראמפול וביניהם היו גם יהודים שגורשו משטחי צ'כיה ואוסטריה. את הקורבנות קברו במקום שבו נרצחו בקבר המונים.

בזמן מלחמת העולם השנייה החל תהליך של חורבן בית העלמין, אשר נמשך עד 1945. תושבי פראמפול פירקו את חומת האבן של בית העלמין ושדדו גם חלק מהמצבות וכל שטח בית העלמין התכסה בצמחייה עבותה. שאר הכניסה נמצא ברחוב צמנטרנה ומהצד המזרחי והמערבי בית העלמין גובל בחלקות פרטיות. בשטח זה נמצאות קרוב ל-85 מצבות ומתוכן 60 ניזוקו. המצבה העתיקה ביותר היא מ-1737.

בית העלמין נמצא תחת השגחתה של הקרן לשימור המורשת היהודית. לתהליך היישום של מיני עבודות הקשורות לבית העלמין חוברים גם שלטונות העיר ולעבודות הסדר חוברים תלמידים של בית הספר היסודי המקומי. ב-2006 הקרן בתמיכת מועצת ההגנה על זיכרון המאבק והמרטריות דאגה לגדר את הקברים ולמקם שם לוחות מידע. ב-2010 לוח מידע חדש מוקם מעל שער הכניסה.

באוקטובר 2015 התקיים טקס דתי של חניכה מחדש של בית העלמין בפראמפול. קודם לטקס בית העלמין נוקה ומוקמה בו גדר חדשה ושער כניסה. את העבודות ניהלה הקרן להגנה על המורשת היהודית בתמיכת מימון היוזמה האירופית להסדרת בתי העלמין היסודית (European Jewish Cemeteries Initiative – ESJF).

את זכר יהודי פראמפול מנציחים כיום בבית העלמין: לוח עם קטע של מצבה מקורית ואנדרטה לזכר קהילת פראמפול בצורה של מצבה משולשת. גודרו גם קברי האחים ובאתרי ההוצאות להורג ההמוניות נחשף לוח עם מידע על האירועים. בית העלמין נרשם ברשימת האתרים לשימור תחת המספר **A-486** מיום ה-7 במאי 1990.